

לדידי חזי לי מ"ש בסי' ל"ז באשה בעלת תשובה הנשאת לכהן שאמרה שזינתה עם גוי לפני נשואיה, ואחרי שחזרה בתשובה נשאת לכהן, ועכשיו נתגלה לה שיש איסור בדבר, האם היא חייבת לספר הדברים לבעלה, ועל זה השיב הדר"ג שאין צורך שתגלה לבעלה, וטעמי' ונימוקי' הוא.

א. "מה יועיל אם תגלה לבעלה מכיון שעל פי דין תורה אין הבעל מחויב להאמינה וכך יורו לו אם יבוא לשאול על כך וזה יגרום איפוא רק לסיבוכים, וזה שאיננו יודע לא יגרע את הדין העקרוני החופף עליו במציאות שאיננו מחויב להאמינה, ואיננו עובר איפוא על האיסור, ובהיתרא קעביד וממילא גם היא איננה מוזהרת".

אכן לדעת התוס' והרשב"א שלהי נדרים (צ, ב ד"ה חזרו לומר) דמשום האי טעמא באשה האומרת טמאה אני לך אינה נאמנת ומותרת לבעלה, הוא משום דבית דין מתנין לעקור דבר מן התורה מכיון שיש בזה משום מיגדר מילתא, ומשום כך גם אם האמת כדבריה מותרת להמשיך לחיות עם בעלה ואיננה מחויבת לעשות כל טעדיקי שבעולם מבלי להכשל באיסור דאורייתא כל ימיה מכיון דרבנן הפקיעו את האיסור מפני תקנת העולם שלא תהא כל אשה ואשה יכולה להפקיע את עצמה מיד בעלה באמרה טמאה אני לך.

והנה כל זה שאף כשהיא באה לאוסרה עצמה על בעלה ואז שייך החשש שמא עיניה נתנה באחר, וכל כוונתה באומרת בפני בעלה היא להפקיע את עצמה ממנו ואז עוקרים חז"ל את האיסור, אבל כשאיננה מגלה את הדבר לבעלה והיא ממשיכה לחיות איתו הרי חסר כאן היסוד של ההיתר, כי הרי בכה"ג אין בזה ענין של מיגדר מילתא כלל.

והנה לדעת הנודע ביהודה (תנינא אה"ע סי' י"ב) שמ"ש הרמ"א בסי' קע"ח סעי' ט' בבעל האומר שמאמין לדבריה שזינתה מנדין אותו, זה דוקא כשחזרה בה ונותנת אמתלא לדבריה, אבל כשהיא עומדת בדבורה שהיא אסורה עליו לא שייך בזה תקנת רבינו גרשום מ"ה כלל, ואם הוא מאמין לדבריה נאסרת עליו, ולפי זה בודאי עליה למסור את הדברים לבעלה, ואף א"נ שבכל גווני מנדין אותו על שגרם לבטל תקנת רגמ"ה וזה מטעם שמא הוא נתן עיניו באחרת, מכל מקום זה גופי' שאומר שהוא מאמין לה היא נאסרת עליו, ולהיש אומרים שכ' הרמ"א דכופין אותו ומשמש עמה שוב אנו צריכים לתקנה הנ"ל שעקרו איסור מן התורה.

שוב ראיתי בעונג יו"ט סי' קס"ט שכבר עמד על זה, וזה לשונו: "לפי הטעם שבי"ד עקרו דבר מן התורה, ודאי דמחויבת להגיד לו דכל זמן שלא הגידה עומדת תחתיו באיסור טומאה, אבל אם תאמר לו והוא לא יאמין לדבריה תהיה תחתיו בהיתר שהתירו אותה חכמים".

ב. מ"ש הדר"ג שיש לצרף בזה שיטת הר"א ממיץ דסבירא ליה שהיא אינה מוזהרת על כך מלהנשא לכהן, ויוצא מזה שאם לא תגלה לבעלה שניהם לא יעברו על האיסור, היא מפני שאיננה מוזהרת מלחיות עם כהן, והוא מפני שאינו מחויב להאמינה, גם אם תגלה לו מזה".

אכן בחתם סופר (אה"ע ח"ב סי' ק"ד) כתב וזה לשונו: "כוונת רבינו אליעזר כמ"ש תוס' פרק איזהו נשך, כיון דליכא איסור על המלוה ממילא תו ליכא איסור על הלואה, וה"נ דכוותי' מדאפמי' רחמנא ימח כו' כל היכא דהוא מוזהר גם היא מוזהרת ולומה. אבל הכא שלהי נדרים

דהיא עבדה דילה שאמרה טמאה אני לך אל תגע בי והוא אינו מוזהר כי חכמים התירו לו ואפי' יהיה קמי' שמיא גליא דמטמאה לו מכל מקום אין לו עון אשר חטא כי יש כח ביד חכמים אם כן ממילא שוב היא אינה מוזהרת, עכ"ל.

ודבריו ז"ל צריכים ביאור טובא, ונראה בכוונתו דזה ודאי אם אשת כהן שנטמאה באופן שאסורה לכהן, וזה נעלם מעיני בעלה, לא מסתברא כלל לומר דאיהו לא מוזהר קרינן ביה, דבדאי הוא נושא עון וחטאה ובאיסורא קאי, וממילא גם היא מוזהרת.

והנה בזה שתירצו הני קדמאי בשלהי נדרים דחכמים עקרו איסור תורה, תמה הר"ן שהרי אין בי"ד מתנין לעקור דבר מן התורה אלא בשב ואל תעשה, ומכיון דאיהי שויא אנפשה חתיכא דאיסורא, איסור זה להיכן הלך, אך בנוגע לעצם הדבר מן הדין לאו כל כמינה לאסור את עצמה עליו ומותר לו לחיות עמה, ולפי"ז שפיר איכא למימר דחכמים עקרו כאן את האיסור גם אם קמי' שמיא גלי' שהאמת כדבריה, וזה לא מיקרי קום ועשה, ושפיר יש לחכמים הכח להפקיע את האיסור, וממילא גם במה שנוגע לזה שאסרה לפי דבריה ע"ע לא שייך בזה לדון מדין שויא אנפשה חתיכא דאיסורא, שהרי כל שהוא אינו מוזהר גם איהי אינה מוזהרת ולא שייך בזה לדון מדין שויא אנפשה חתיכא דאיסורא.

וזה מה שכתב החת"ס מכיון שהיא עשתה את שלה ואמרה טמאה אני לך הרי חכמים עקרו את האיסור אם באמת נאסרה עליו, שהרי אין זה בכלל קום ועשה שמן הדין מותר לו לחיות עמה ואינו צריך להאמין לה, ויש כח ביד חכמים אם כן ממילא היא אינה מוזהרת, שהרי אין לו שום עון.

לפי האמור יוצא דגם לשיטת הר"א ממיץ ז"ל יש צורך שתאמר לבעלה טמאה אני לך, והנה בנדון דידן שלפי דבריה נבעלה לפסול לה לא שייך הטעם דאפקעינהו כמ"ש הר"ן, והטעם שלא כל כמינה להפקיע עצמה מבעלה שהיא משועבדת לו, יש בזה נתינת טעם למה אין בכחה לאסור עצמה על בעלה ומותר לו לחיות עמה, מכל מקום היא בעצמה היודעת את האמת שנבעלה לפסול לה מי הפקיע איסור זה, ולכאורה היה מן הראוי להזהיר לה שאם נכון הדבר שנבעלה לפסול לה עליה לעשות כל מה שבידה לא לחיות אתו, ואכמ"ל.

* * *

הרשאה שהתברר שאחד מהעדים קרוב

עובדא הוה בהרשאה של כתבו ותנו שהגיע מרוסיא, שהבעל מינה בו סופר ועדים כאן בירושלים, וחתם על ההרשאה, ושלשה אנשים חתומים על ההרשאה המאשרים שבפניהם קרא הבעל את ההרשאה וחתם עליו, והנה מתברר ששנים מהשלשה החתומים הם קרובים אחד להשני – שני בשני, והוא מקום עגון גדול עד מאוד.

והנה זה פשוט שכל חתימת השלשה מתבטל שהרי נמצא בהם קרוב ועדות כולם בטלה גם אם כוונתם להיות בתור דיינים כדקי"ל בחו"מ סי' ז' (סעי' ט') כ' "כל הפסולים להעיד מחמת קרובה פסולין לדון והוא הדין לענין דיינות שהדיינים לא יהיו קרובים זה לזה" ואם נמצא א' מהן קרוב או פסול כולם פסולים ע' פתחי תשובה שם סקכ"ב.